

แหล่งเรียนรู้ : กลุ่มอาชีพเสริมเพิ่มเติมรายได้ (ทุกระดับกลุ่ม)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

แหล่งเรียนรู้กลุ่มอาชีพเสริมเพิ่มเติมรายได้ มีประธานกลุ่มอาชีพฯ โดย นางสาวภาพ พงษ์มณี เป็นเจ้าภาพหลักในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการทำงาน คือ สมาชิกกลุ่ม จำนวน ๓๕ คน

จากสภาพเศรษฐกิจและอาชีพส่วนใหญ่ของชุมชนต่างๆ ในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงเทิงประกอบอาชีพทำนาทำไร่ ทำสวน การประมง จะมีช่วงระยะเวลาและฤดูกาลในการประกอบอาชีพดังกล่าวนี้ ก่อให้เกิดช่องว่างของรายได้ขึ้น ทำให้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของครอบครัว กลุ่มแม่บ้านบ้านตั้งข้าว หมู่ที่ ๒ จึงมีแนวคิดร่วมกันในการหารายได้เพิ่ม ในช่วงว่างเว้นจากการทำอาชีพหลักของครอบครัว โดยเสนอความต้องการให้เทศบาลตำบลเวียงเทิงสนับสนุนโครงการอบรมอาชีพในปี.ศ.๒๕๕๖ โครงการทำยาสมุนไพร มีสมาชิกเข้ารับการอบรม ๓๕ คน โดยมีการผลิตยาต้มสมุนไพร ยาหม่องสมุนไพร จำหน่ายตลอดทั้งปี และโครงการอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากปลา มีสมาชิกเข้าร่วมจำนวน ๑๕ คน โดยสมาชิกผลิตปลาร้าตามสูตรดั้งเดิมเป็นเอกลักษณ์ จำหน่ายอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ในปี.ศ.๒๕๕๙ เทศบาลตำบลเวียงเทิงได้เล็งเห็นความตั้งใจของกลุ่มแม่บ้าน ที่มีการรวมกลุ่มอย่างยั่งยืน จึงได้จัดโครงการส่งเสริมอาชีพการแปรรูปอาหารจากปลา (การทำน้ำปลาและแจ่วบอง) เพื่อพัฒนาต่อยอดโครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากปลาให้มีความหลากหลาย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ปัจจุบันกลุ่มแม่บ้านบ้านตั้งข้าว หมู่ที่ ๒ เป็นแกนนำในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร น้ำปลาร้า น้ำปลา แจ่วบอง อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนากระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับและสร้างรายได้เสริมให้ครอบครัวมากขึ้น

๑.๒ เส้นทางการพัฒนา

เริ่มมาจากในเดือนกันยายน ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เทศบาลตำบลเวียงเทิงได้จัดโครงการอบรมกลุ่มอาชีพ "การทำยาสมุนไพร" ขึ้น ซึ่งมีกิจกรรมการผลิตยาต้มสมุนไพรและยาหม่องสมุนไพร โดยมีสมาชิกแม่บ้านหมู่ที่ ๒ บ้านตั้งข้าวจำนวน ๓๕ คน เข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ ภายหลังจากการอบรมได้รวมกลุ่มเพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาต่อยอดพัฒนา เนื่องจากเล็งเห็นว่าภายในชุมชนมีการปลูกสมุนไพรที่สามารถมาผลิตเป็นยาต้ม ยาหม่องได้ และเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่ชื่นชอบของคนในชุมชน เมื่อนำไปทดลองใช้ จากนั้นจึงมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น สบู่สมุนไพร สเปรย์สมุนไพรแก้ปวด น้ำมันนวดสมุนไพร ลูกประคบ ฯลฯ มีการคิดค้นออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เป็นสินค้าที่สามารถใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นของฝากชุมชนหรือใช้เป็นข้าวไร่ในงานต่างๆ ได้ ปัจจุบันมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและความหลากหลายอย่างต่อเนื่อง ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ เทศบาลตำบลเวียงเทิงได้จัดโครงการฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารที่ทำจาก "ปลา" มีจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน ๑๕ คน กิจกรรมของโครงการทำให้เกิดผลิตภัณฑ์แจ่วบองขึ้น มีการสนับสนุนปลาจากเทศบาลฯ จำนวน ๕๕ กิโลกรัม จากนั้นสมาชิกกลุ่มได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมและความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน มาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์น้ำปลาร้า ซึ่งการพัฒนาอยู่เสมอทำให้ปลาร้ามีรสชาติดี และกลายเป็นที่ชื่นชอบของคนในชุมชน จึงมีการผลิตน้ำปลาร้าจำหน่ายอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้แบ่งปันน้ำปลาร้าเพื่อใช้ประกอบอาหารงานต่างๆ ในชุมชนด้วย จากนั้นในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เทศบาลตำบลเวียงเทิงได้จัดโครงการเพื่อส่งเสริมอาชีพการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร (การทำน้ำปลา) ขึ้น เพื่อพัฒนาต่อยอดกระบวนการจากการทำปลาร้าที่กลุ่มมีกิจกรรมมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลิตภัณฑ์น้ำปลาจากผลผลิตที่ได้จากการทำน้ำปลาร้า มีกระบวนการที่สามารถต่อยอดกันได้ จากการอบรมโครงการดังกล่าว เทศบาลตำบลเวียงเทิงมีการสนับสนุนอุปกรณ์ในการทำ ซึ่งมีผลิตภัณฑ์น้ำปลาในช่วงหนึ่ง และได้หยุดการผลิตไป เนื่องจากกลุ่มนี้เป็นการใช้เวลาว่างจากการทำอาชีพหลักของกลุ่มแม่บ้านและผู้สูงอายุ มารวมตัวกัน ตามความเหมาะสมของบุคคลและกระบวนการผลิต ดังนั้นในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ที่ทำอย่าง

ต่อเนื่องและสร้างรายได้เสริมให้กับสมาชิกกลุ่ม ได้แก่ผลิตภัณฑ์สมุนไพร และผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารจากปลา “น้ำปลาร้า” ซึ่งยังเป็นกิจกรรมหลักที่กระบวนการผลิตมีความลงตัวมากที่สุด

๑.๓ กระบวนการดำเนินงาน

๑) จัดตั้งกลุ่มอาชีพเสริมเพิ่มเติมรายได้ โดยมีนางสุภาพ พงษ์มณี ประธานกลุ่มแม่บ้าน บ้านตั้งข้าว ม.๒ เป็นแกนนำกลุ่ม รวบรวมสมาชิกกลุ่มมาจากกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ ประชาชนท้องถิ่น ที่มีความรู้ความสนใจในการทำรายได้เพิ่มในช่วงว่างเว้นจากฤดูกาลทำไร่ ทำนา ทำสวน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มขึ้นมา ๑ คณะฯ เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการกลุ่ม

๒) มีการกำหนดระยะเวลาในการรวมตัวกันผลิตสินค้าเป็นระยะให้เหมาะสมกับฤดูกาลและเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคในชุมชน ได้แก่ ช่วงระยะเดือน กันยายน-พฤศจิกายน ของทุกปี เป็นฤดูน้ำหลากทำให้มีปลามากมาย กลุ่มจะรวมตัวกันผลิตปลาร้า เป็นต้น

๓) มีการพัฒนากระบวนการผลิตให้ถูกหลักอนามัย และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น ผลิตสินค้าภายใต้การใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่น โดยการหาความรู้จากประชาชนชาวบ้านเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการผลิต

๔) มีการติดตามประเมินผลการทำงานของกลุ่ม และจัดสรรรายได้จากผลผลิตของกลุ่มเป็นประจำตามช่วงระยะเวลาและฤดูกาลผลิต

๕) เกิดความเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้อื่นที่ได้รับประโยชน์ร่วมกัน คือ แหล่งเรียนรู้ตลาดสด ๓ ข., แหล่งเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงอายุ และแหล่งเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง

๑.๔ ผลที่เกิดขึ้น

๑) สมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นจากรายได้หลักของครอบครัวเฉลี่ย ๑,๕๐๐ บาทต่อเดือน ก่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว

๒) ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากกลุ่มเป็นสินค้าที่น่าสนใจและเป็นที่ยอมรับของประชาชนในชุมชนและทั่วไป เนื่องจากผลิตจากความต้องการสินค้าพื้นบ้าน ดั้งเดิม ความเป็นเอกลักษณ์ของคนในพื้นที่ และเกิดความเชื่อมั่นในรสชาติ ฝีมือ คุณภาพ สามารถตรวจสอบแหล่งผลิตได้

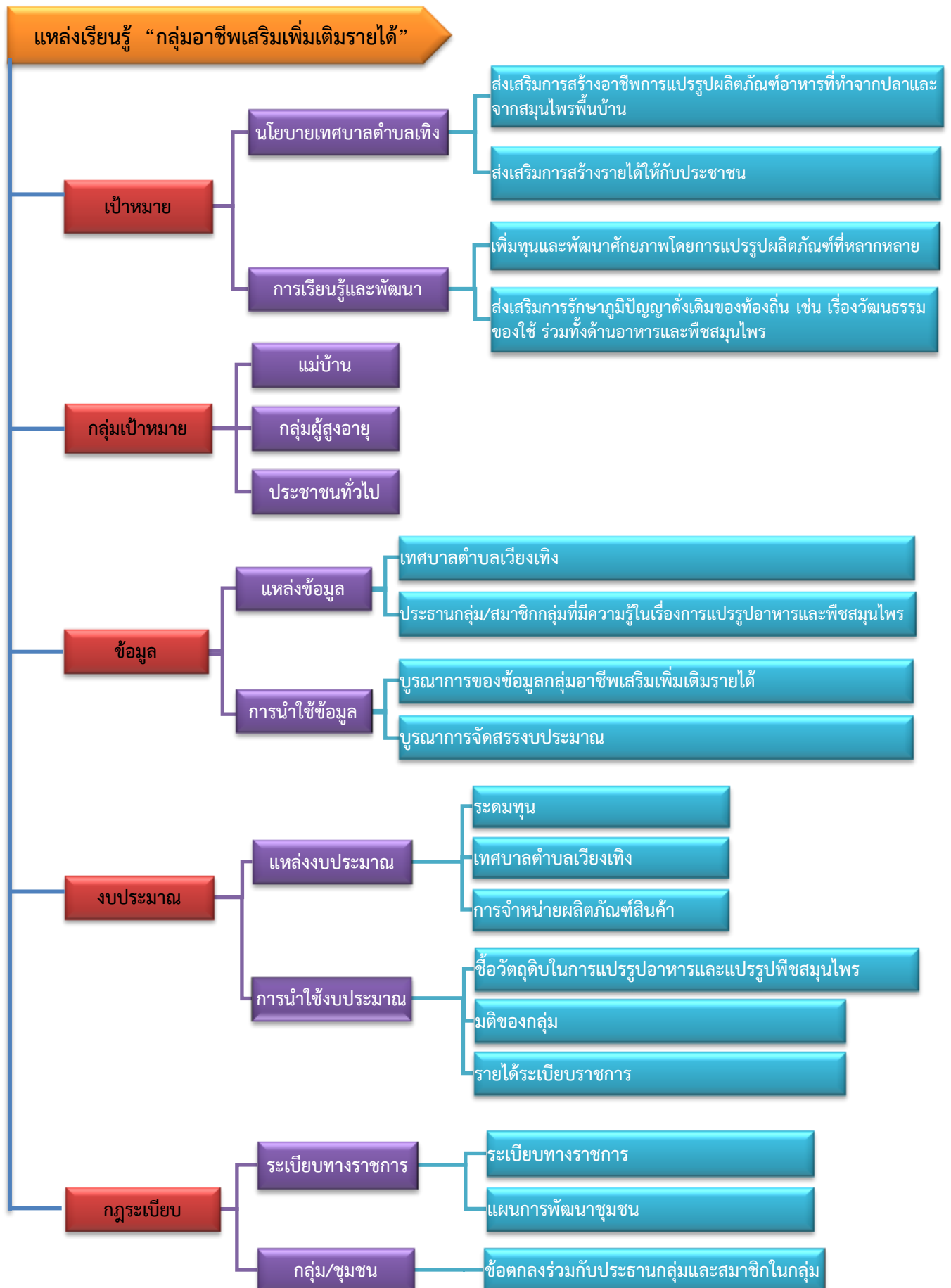
๓) สมาชิกในกลุ่มสามารถนำความรู้และทักษะจากกลุ่มนำไปถ่ายทอดสู่ครัวเรือน สร้างรายได้เสริมเป็นอาชีพหลักในครอบครัวได้

๑.๕ การขยายผล

๑) จากการผลการรวมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการคิดค้นผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นๆขึ้นเพิ่มเติม ภายใต้การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นฐานในการผลิต เช่น การทำขนมไทยพื้นบ้าน การนวดแผนโบราณ การจักรสาน เป็นต้น

๒) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ สามารถขยายตลาดไปยังชุมชนอื่นๆ ตอบสนองความต้องการ สินค้าได้อย่างแพร่หลายต่อไป

๑.๖ Typology

ส่วนที่ ๒ กระบวนการเรียนรู้
๒.๑ ชื่อวิทยากรแหล่งเรียนรู้

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์
๑. นางสุภาพ พงษ์มณี	ประธานแม่บ้าน	๐๘๓-๓๒๗๓๖๐๐
๒. นางแผ่น พรหมมา	สมาชิก	-
๓. นางนา อุดใจ	สมาชิก	-
๔. นางตึง พรหมมา	สมาชิก	-
๕. นางพองนวล เพชรราช	สมาชิก	-
๖. นางบุญรอด จักรวาล	สมาชิก	-
๗. นางคำแปง โครราช	สมาชิก	-
๘. นางบวร อุทธิยา	สมาชิก	-
๙. นางสุภานันท์ พงษ์มณี	สมาชิก	-
๑๐. นางพรทิพย์ ถิ่นจอม	สมาชิก	-
๑๑. นางพรรณณี พันธุ์มณี	สมาชิก	-
๑๒. นางกุลธิดา โนวงศ์	สมาชิก	-
๑๓. นางศรีนวล พันธุ์วิไล	สมาชิก	-
๑๔. นางอารีรัตน์ ซื่อสัตย์	สมาชิก	-
๑๕. นางสาวอติตยา มงคลธง	นวก.ประจำแหล่ง	๐๘๘-๒๓๑๑๕๐๑

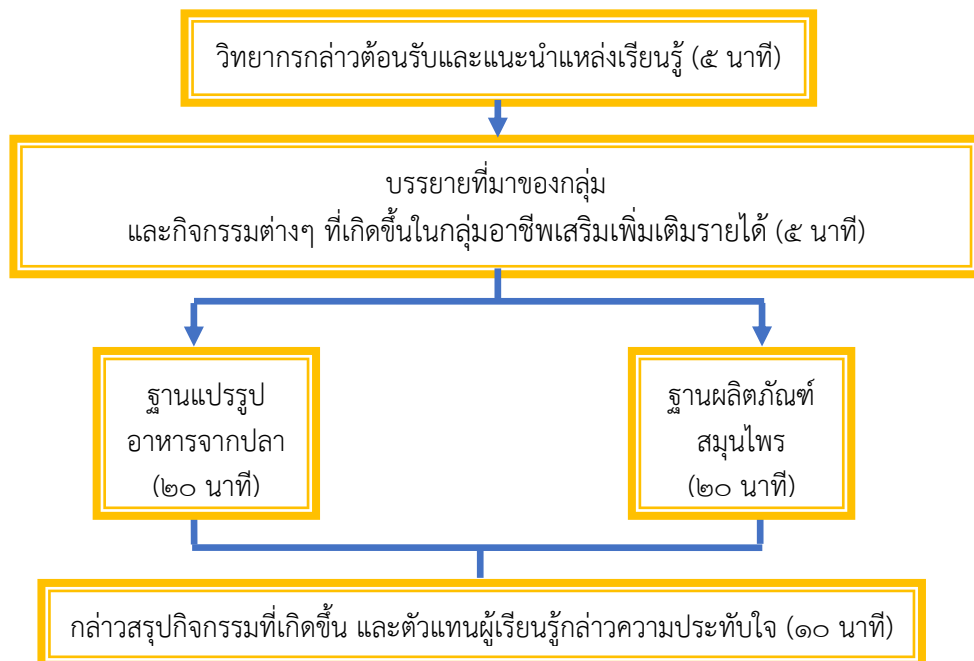
๒.๒ จุดประสงค์การเรียนรู้

๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้แนวคิด และกระบวนการในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่เริ่มต้น โดยสามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่หรือกลุ่มของตนเองได้

๒) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การนำภูมิปัญญาชาวบ้านและทรัพยากรในพื้นที่มาใช้ประโยชน์

๒.๓ กิจกรรมการเรียนรู้ (ใช้เวลา ๖๐ นาที)

การเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ กลุ่มอาชีพเสริมเพิ่มเติมรายได้ ดังนี้

๒.๔ สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับแนะนำแหล่งเรียนรู้/info ประจำแหล่ง
- ๒) วัตถุประสงค์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต/ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม
- ๓) ไมโครโฟน/เครื่องขยายเสียง

๒.๕ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสร้างการเรียนรู้ (ผู้เรียนรู้จำนวน ๓๐ คน)

- ๑) ผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน/แกนนำหน่วยงานภาครัฐ/สมาชิก อปท.
- ๒) ผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน, แกนนำกลุ่ม
- ๓) ผู้สนใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ๔) เครือข่ายเทศบาลตำบลเวียงเทิง